

Jiri Dlabola (قسمت حشره شناسی موزه تاریخ طبیعی پراگ - چکسلواکی)

نگارش: محمد صفوی (انستیتوی بررسی آفات و بیماریهای گیاهی)

يك جنس زنجره جدید از ایران * *Persepolia*

(Homoptera - Auchenorrhyncha)

در سالهای اخیر توجه زیادی نسبت به طبقه بندی و شناسائی فون زنجره های ایران شده و اخیراً نشریاتی از نظر فونستیک در این باره (DLABOLA, 1960, 1962, 1971) بچاپ رسیده است. کارهای انجام شده تنها مربوط به Cicadidae نبوده بلکه شامل حشرات کوچک دیگر نیز میباشد و به همین دلیل اطلاعات مربوط به زنجره های ایران در گذشته زیاد کامل نبوده است. هیئت حشره شناسی چکسلواکی و ایران برای اولین بار در سال ۱۹۷۰ توانست تغییرات کمی و کیفی بیشماری در این زمینه بوجود آورد و موفق به جمع آوری گونه های زیادی از ردیفهای گوناگون حشرات گردد.

بررسی های مزبور نشان میدهد که زنجره های ایران از نظر طبقه بندی فونستیک بسیار مهم می باشد. و این هیئت موفق به کشف ۴ جنس و ۲۲ گونه جدید گردیده است. جنسها و گونه های مزبور نه تنها از نظر انبوهی و تنوع فون ایران قابل ملاحظه اند بلکه از نظر پراکندگی جغرافیائی نیز در خور توجه میباشند. مطالعات سایر حشرات جمع آوری شده توسط این هیئت در جلد دوم

Expeditions- Publikationen in der Acta entomologica Musei Nat. Pragae erscheinen

انتشار خواهد یافت.

موفقیت های هیئت حشره شناسان چکسلواکی و ایران از يك طرف مرهون کمکهای وزارت فرهنگ و رئیس موزه ملی پراگ و از سوی دیگر ریاست مؤسسه بررسی آفات و بیماریهای گیاهی آقای دکتر اسفندیار

* انتخاب نام این جنس بمناسبت جشنهای دوهزار و پانصد ساله شاهنشاهی صورت گرفته است.

اسفندیاری و کارشناسان این مؤسسه میباشد که بدینوسیله صمیمانه‌ترین تشکرات خود را از مراکز فوق‌الذکر ابراز میداریم .

Familia = *Flatidae*

Unterfamilia = *Flatoidinae*

Typusart: *P. columbaria* sp. n.

اندازه حشرات این خانواده متوسط ، فرق سر کوتاه و بطور مورب بجلو خم شده است. فرق سر و جلوی سر (صورت) از طرف مقابل مخروطی شکل نمیشود صورت (جلوی سر) مقعر و در جهت Dorsoventral بطور واضحی گود است .

قسمت جلوی بدن بطرف جلو باریک شده عریض‌ترین قسمت بالهای جلویی در $\frac{1}{3}$ قاعده رگه Costal قرار دارد . و بطرف انتهایی بال Apex بشدت باریک شده و نوک آن تیز نبوده و مدور می‌باشد . رگهای بالهای جلویی بطور غیر مشخصی مشبك میباشد مخصوصاً حجره Costal در قاعده بال خیلی عریض شده ولی رگهای عرضی بال تقریباً غیرقابل رویت است حجره‌های انتهایی بال Apical بطور یکنواخت و منظم تقسیم نشده‌اند .

صورت پهن و در طرفین دارای کیل‌های تیز است که با خمیدگی بطرف فرق سر پیش میرود حاشیه بالائی Clypeus خمیده و بطرف پیشانی بریده شده است. Clypeus تقریباً صاف و بطور غیر محسوس برآمده است عرض پیشانی بیشتر از طول آن و در جهت طولی بشدت فرو رفته (مقعر) است کیل‌های جانبی صورت حدوداً نرابت شکل مثلث مشخص میکنند حاشیه جلویی سر بطور عریض خمیده عرض فرق سر تقریباً سه برابر طول آن است و کناره‌ها و جلوی آن گرد می‌باشد. Pronotum مورب و طرفین آن فشرده شده Clavus بال‌های جلویی دارای نقاط برجسته است رگهای طولی بشدت برجسته شده و رگهای عرضی کمتر رشد کرده‌اند .

بالهای جلویی دارای شکل مخصوصی با برجستگی‌های شانهای Humeral باد کرده شدید است که بطرف جلو Apex بطور غیر معمولی باریک شده شکل فوق‌الغالب در سایر جنسهای این خانواده مانند جنس ثوتروپیکي Cyarda Walker جنسهای افریقائی (1965) *Stenocyarda* Fennah و (1965) *Atrocyarda* Fennah جنسهای سیلانی *Forculus* Distant

Forculusoides Distant دیده نمیشود. اما در این جنسها شکل جلویی بدن بطور دیگری ساخته شده و یا در دستگاه جنسی نر آنها اختلاف بارزی نیز دیده میشود *Aedoeagus* در این جنس جدید بدون پیشرفتگی خارجی و خار است.

Persepolia columbaria sp. n.

شکل ۶-۱ به متن آلمانی مقاله مراجعه گردد.

اندازه حشره ۷/۶ میلیمتر و ماده ۸ تا ۸/۵ میلیمتر بدن برنگ قهوه‌ای چرمی تا قهوه‌ای تیره که در بعضی قسمت‌ها بطور پراکنده از قشر سفید مومی پوشیده شده فرق سر Mesonotum و Tegulae و نیمه Distale بالهای جلوئی برنگ تیره‌تری است رگهای اصلی در ۱/۴ قاعده ورگهای Clavus سیاه میباشند زیر بدن و پاها قهوه‌ای تیره است مجموع سر و چشمها عریض تر از Pronotum بندهای شاخك بشکل کروی کوتاه بریده شده‌اند که از بالا قابل رویت است و پیشانی در امتداد محور بدن بشدت فرو رفته Clypeus تقریباً مسطح و باینشانی مثلثی را تشکیل میدهد که از بالا خمیده است. Pronotum بشکل نوار عرضی و طول آن تقریباً باندازه طول فرق سر تالیه جلوئی سر میباشد کناره‌ها فشرده شده پشت چشمها نزدیک لبه جلوئی بطور واضحی پلکانی شکل است.

Mesonotum مثلثی لبه جلوئی دارای قوسی عریض و کیلهای ضعیف جانبی است عریض ترین بالهای جلوئی در ۱/۴ قاعده است و بطرف ۱/۴ انتها بطور مایل باریک شده و به تنگ ترین قسمت خود میرسد و مجدداً بطرف نوک بال کمی عریض تر میشود و در انتهای بال قوسی عریض است. سطح بالهای جلوئی برنگ قهوه‌ای آجری تا قهوه تیره مات است که در افراد جوان بشدت از پوشش سفید مومی پوشیده شده است.

بدن و پاها برنگ قهوه‌ای تیره، ساقها دارای کیل تیز، انتهای خارها سیاه رنگ‌اند، Holotypus نر و Allotypus ماده در جنوب غربی ایران در قسمت شمالی شیراز (فارس) در 4.VII.70 از روی درختان بادام و پسته منطقه خشک و گرم و سنگلاخی (شماره محلی ۴۲*) جمع آوری شده است.

سایر Paratype ماده در جنوب ایران ۱۰ کیلومتری شمال کازرون در تاریخ 5-6.VII.70 در منطقه‌ای مخلوط از درختان بلوط و بادام وسیله تله نوری جمع آوری شده‌اند.